

TRACE

**Traditional Children's Stories for a common
Future**

Meitene-vardīte

Fran Mikuličič

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Reiz senos laikos dzīvoja vīrs un sieva, kuri gandrīz jau bija kļuvuši veci, bet viņiem joprojām nebija bērnu. Izmisīgi cerēdami auklēt bērnu, viņi vienmēr mēdza lūgt Dievu, lai tas viņiem bērnu dāvātu. Kādreiz viņi devās atzīmēt kāda svētā piemiņas dienu, kur viņi atkal lūdzās, lai Dievs viņiem dāvātu bērniņu - kaut vai mazu vardiņu.

Pēc atgriešanās mājās sieva sajuta, ka viņa ir stāvoklī, un pēc deviņiem mēnešiem dzemdēja ... uzminiet, ko!? Mazu vardiņu! Neraugoties uz to, Vardīte tomēr bija viņu lepnums un prieks. Mazulīte vienmēr dzīvojās pa vīnogulāju dārzu, un mājās mēdza pārrasties reti. Tā kā vecais vīrs allaž bija aizņemts, strādājot pie vīnogulājiem, viņa sieva mēdza katru dienu viņam nest pusdienas.

Bet viņa kļuva jau gluži veca un kādu dienu sāka sūdzēties: - "Es vairs nespēju pakustināt ne roku, ne kāju, nemaz nerunājot par ēdiena aiznešanu manam vīram; manas kājas vairs mani netur."

Viņu meita Vardīte, tagad jau četrpadsmit gadus veca, bija nupat no āra ienākusi istabā un teica: - "Māmiņ, es redzu, ka tu esi veca, tu nevari paiet, ne arī aiznest tēvam maltīti. Ļauj, lai es aiznesu viņam pusdienas."

Māte atbildēja: "Mana dārgā meitiņa Vardīte, kā gan tu varētu aiznest viņam maltīti, ja tu to nevari panest; diemžēl, tev nav roku, ar ko podiņu turēt."

Meitene Vardīte teica: - „Nu, gan es tikšu galā; tev vienkārši jāuzliek podiņš man uz muguras un jāpiesien tas man pie kājām. Nemaz neraizējies."

"Nu, tad pamēģini, paskatīsimies, vai tu vari to izdarīt," - māte uzkrāva podiņu Vardītei uz muguras, piesēja to viņai pie kājām un sūtīja viņu ceļā. Vardīte drosmīgi stiepa podiņu, bet, kad viņa bija nonākusi līdz dārza vārtiem, viņa nevarēja tos atvērt, ne arī pārlēkt pie sava tēva, tādēļ viņa pasauca viņu. Tēvs atnāca, noņēma podiņu viņai no muguras un paēda pusdienas. Tad vardiņa lūdza, lai tēvs paņem un uzceļ viņu ķiršu koka zarā. Kad viņš tā bija izdarījis, Vardīte sāka dziedāt, un viņas dziesma atbalsojās visapkārt tik skaisti, it kā tā būtu fejas dziesma.

Tā sagadījās, ka garām gāja ķēniņa dēls, kurš devās mežā uz medībām, un izdzirdēja viņas dziesmu. Kad dziesma bija izskanējusi, viņš vērsās pie vecā vīra un jautāja tam, kurš tur bija tik skaisti dziedājis. Vecais vīrs atbildēja, ka nezina vis; viņš neredz un nedzird nevienu, izņemot kraukļus, kuri lidinās viņam pār galvu. - „Ak, nu pasaki man, kas gan tas ir; ja tas ir zēns, viņš būs mans pavadonis, ja tā ir meitene, viņa būs mana mīļotā," princis lūdzās. Bet vecais vīrs baidījās atklāt patiesību un sacīja, ka neko nezina. Un tā ķēniņa dēls devās uz mājām.

Nākamajā dienā Vardīte atkal atnesa savam vecajam tēvam pusdienas, atkal viņš to uzcēla ķiršu kokā, un atkal viņa dziedāja debešķīgā balsī. Un, raugi, atkal ķēniņa dēls gāja garām uz medībām, bet īstenībā viņš tikai vēlējās dzirdēt dziesmu un redzēt pašu dziedātāju. Vardīte dziedāja augšā ķiršu kokā, un visā ielejā atbalsojās viņas dziesma. Dziesmai beidzoties, karaļa dēls atkal jautāja vecajam vīram, kurš gan bija dziedātājs. Vecais vīrs atbildēja, ka viņš nezina vis.

„Bet kas tev atnesa pusdienas?" - jautāja princis. "Es pats," - vecais vīrs atbildēja. - „Kad es vakar ierados mājās, biju tik noguris, ka nemaz nevarēju ēst, tādēļ šodien es paņēmu pusdienas līdzī." Princis sacīja: - "Šī dziesma aizkustina manu sirdi. Vecīti, tev jāzina, kas ir dziedātājs, pasaki man to; ja tas ir zēns, viņš būs mans pavadonis, ja tā ir meitene, viņa būs mana mīļotā."

Visbeidzot, vecais vīrs ierunājās: „Ja es jums to pasacīšu, tas man darītu kaunu un jūs kļūtu pikts uz mani.” Taču princis nepiekāpās: -“Nebaidies nemaz, vienkārši pasaki man”. Tad nu vecais vīrs viņam pateica, ka dziedātāja bijusi Vardīte, un ka tā bija viņa meita.- “Pasaki viņai, lai viņa nāk lejā.”

Vardīte nokāpa no koka un dziedāja dziesmu vēlreiz. Jauneklim sirds daudzījās aiz prieka, un viņš Vardītei teica: “Esi mans iemīlotā! Rīt divu manu brāļu iecerētās ieradīsies pilī. Tam no brāļiem, kuram viņa iecerētā dāvinās pašu skaistāko ziedu, ķēniņš piešķirs savu karaļvalsti. Vai tu arī atnāksi, kā mans iemīlotā, un atnesīsi pašas izvēlēto ziedu?” Vardīte atbildēja: „Ja jūs vēlaties, es tur būšu, bet jums ir man jāatsūta balts gailis, lai es varētu uz tā jāt.”

Viņš devās mājās un nosūtīja viņai baltu gaili. Viņa griezās pēc palīdzības pie Saules, lūdzot izgatavot kleitu no saules stariem. Nākamajā dienā viņa paņēma no saules stariem austu kleitu un sēdās gailim mugurā. Kad viņa nonāca pie pilsētas vārtu sargiem, viņi tai neļāva ienākt pilsētā, bet kad viņa piedraudēja par sargiem pasūdzēties ķēniņa dēlam, tie piekāpās. Tiklīdz viņa bija iegājusi pilsētā, gailis pārvērtās par baltu feju, bet Vardīte kļuva par skaistāko meiteni pasaulē, kas valkā no saulstariem austu kleitu. Viņas izvēlētais zieds bija kviešu vārpa, un tā nu viņa devās uz karaļa pili.

Karalis vispirms vērsās pie sava vecākā dēla iecerētās un jautāja, kāda veida ziedu viņa bija izvēlējusies? Viņa parādīja karalim mežrozīti.

Ķēniņš pienāca pie sava otrā dēla iecerētās un jautāja, kāda veida ziedu tā ir atnesusi? Viņa parādīja karalim neļķi

Tad karalis vērsās pie sava jaunākā dēla mīlotās un, redzēdams viņas rokā turēto kviešu vārpu, teica viņai:- Tu esi atnesusi pašu labāko un noderīgāko ziedu, un tas pierāda, ka tu zini - bez kviešiem nav nekādas dzīves, un ka tu pārvaldīsi valsti ļoti prasmīgi. Kam mums ir nepieciešamas citas puķes un diženums?! Appreci manu jaunāko dēlu, kurš ir tevi iemīlojis, un viņam es nodošu savu valsti." Un tā Vardīte kļuva par karalieni.